

Kansen voor kennis

Paboconferentie kennisbases

Zo'n tachtig pabodocenten aardrijkskunde, geschiedenis en natuur kwamen in april dit jaar naar de Hogeschool Driestar in Gouda voor een studiedag over de kennisbases voor hun vakgebieden, die mede georganiseerd was door de PA-BO-commissie van de VGN.

Cees van der Kooij is voorzitter van de Pa-Bo-commissie van de VGN. (met dank aan Annemiek Schrader)

Het ochtendprogramma bestond uit plenaire inleidingen en een eerste algemene workshopronde, gevolgd door 's middags een vakgerichte workshopronde. In het ochtendprogramma was Taeke van den Akker (lid van het college van bestuur van De Kempel in Helmond en lid van de agendacommissie van LOBO) de eerste spreker. Zijn verhaal had als titel 'Kansen en knelpunten van de kennisbases'. Van den Akker gaf aan dat het LOBO de uitvoering van de operatie kennisbases opgezet heeft en LOBO dan ook de eigenaar is van de kennisbases. De kennisbases hebben een legitimeringsfunctie als het gaat om de kwaliteit van de opleidingen en het LOBO vindt het van groot belang zelf eigenaar te blijven van die kennisbases, zodat anderen er niet mee aan de haal kunnen gaan.

De kennisbases voor de overige vakken (naast die van Taal en Rekenen) hebben maar kort op het paboweb gestaan en zijn daar weer verwijderd. Van den Akker lichtte toe: de opdracht aan de commissies, die de kennisbases opgesteld hebben, was een kennisbasis te maken voor ervaren leerkrachten basisonderwijs (de vakbekwame) en niet voor pas afgestudeerde pabo-studenten (de startbekwame). Daarom gaat een aparte commissie de kennisbases nog eens langs om te kijken wat bij de startbekwaamheid hoort en wat ondergebracht moet worden in nascholingspakketten voor beginnende leerkrachten. Van den Akker zag in het ontwikkelen van de kennisbases een zestal kansen: het curriculum van de initiële opleiding kan via de kennisbases opnieuw ingericht worden; het is via de verschillende kennisbases makkelijker om dwarsverbanden te leggen of in thema's te werken; centraal staat straks de startbekwaamheid: een afgestudeerde pabostudent hoeft nog niet alles te kunnen; er kan gewerkt worden aan een samenhangend stelsel van post-initiële opleidingen; er kunnen afspraken gemaakt worden over doorgaande leerlijnen met 'toeleveranciers' zoals bijvoorbeeld het MBO en de kennisbases dragen bij aan de legitimering van het curriculum van de pabo's.

In de eerste workshopronde kwam onder meer aan de orde: denken met geschiedenis. In die workshop vertelde Marjan de Groot over het LEMM-project MetHis: Denken met historische kennis. Het project richt zich op het denken met de kennis van de kenmerkende aspecten. De doelen van het project zijn: het ontwikkelen van instrumenten waarmee leraren het kennisniveau van hun leerlingen kunnen vaststellen; het bevorderen van een betere aansluiting tussen het basis- en het voortgezet onderwijs; het leggen van een verbinding tussen historische kennis en historisch denken op basis van de kenmerkende aspecten.

De workshopdeelnemers kregen ter beoordeling verschillende vraagvormen voorgelegd, die ingezet zouden kunnen worden voor een voortgangstoets. En de conclusie was dat die verschillende vraagvormen bepaald niet eenvoudig te realiseren zijn.

In het middagprogramma gingen de drie vakgebieden uiteen om de eigen kennisbasis te bespreken. In feite was dit de eerste gelegenheid dat vakcollega's met elkaar over de kennisbasis van hun vak van gedachten konden wisselen. Het was daarom bijzonder teleurstellend dat geen van de opstellers van de kennisbasis geschiedenis gehoor gegeven had aan de uitnodiging om hun werkstuk toe te lichten.

Cees van der Kooij leidde de workshop. Hij probeerde de nadruk te leggen op de implementatie van de kennisbasis geschiedenis. De fase van beoordeling was immers al gepasseerd. De centrale vraag was: wat betekent deze kennisbasis voor het geschiedeniscurriculum van de pabo's? Maar in de geanimeerde discussies bleek toch dat er een groot aantal vragen was over de tekst zelf. Zo kwam bij de discussies over de vier *big ideas* de vraag naar boven of deze vier wel allemaal *big ideas* zijn. Gekoppeld aan de implementatie kwam naar voren dat aan deze *big ideas* nu al wel gewerkt wordt, maar dat de hamvraag is: op welk niveau zou dat moeten en in welke omvang?

Een moeilijk punt bleek ook de keuze van burgerschapsvorming als domein. Moeilijk omdat de samenstellers van de kennisbasis hier totaal geen inhoud aan gegeven hebben. Er werden allerlei suggesties gegeven voor de invulling ervan, zoals bijvoorbeeld de koppeling met staatsinrichting. Ook werd er even gediscussieerd over de vraag of pabostudenten nu 20 of 49 kenmerkende aspecten zouden moeten kennen. Voor het basisonderwijs zijn 20 kenmerkende aspecten

voldoende, maar staan de studenten met kennis van 49 kenmerkende aspecten niet beter boven de stof en kunnen ze niet makkelijker aan de slag in het vmbo? Problematisch is, wanneer je nadenkt over implementatie van een kennisbasis, hoeveel tijd er in de opleiding beschikbaar is. Eén van de workshopleden verwoordde dat als afsluitende opmerking als volgt: Degenen die de pabo's aansturen hebben heel andere belangen en die liggen niet bij kennis.

Een groot aantal aanwezigen ondertekende een brief van het LEMM, gericht aan de minister van OCW. In die brief wordt de vraag van de minister of in de centrale eindtoets voor het basisonderwijs aandacht besteed moet worden aan de kerndoelen aardrijkskunde, geschiedenis en natuur beantwoord met een volmondig ja: vanuit de kennisontwikkeling met het oog op burgerschapsvorming, vanuit de kennisontwikkeling als basis voor een leerlijn naar vervolgonderwijs, vanuit het idee dat taal, rekenen en wereldoriëntatie niet zonder elkaar kunnen en vanuit het idee dat een serieus genomen vak gewoon meetelt. ■

Nieuwe HistoClips voor het vmbo

Dinsdag 11 oktober 2011 gaat Schooltv tussen 5.00 en 6.00 uur op Nederland 3 vier nieuwe HistoClips afleveringen achter elkaar uitzenden. Hieronder leest u de onderwerpen. Elke aflevering bevat heldere beelden, historisch en authentiek. Na uitzending kunt u het programma ook zien via schooltv.nl/schooltvgemist

Nieuwe afleveringen

- 16. Ötzi, de ijsmummie
- 17. Slavernij
- 18. Crisis in de jaren dertig
- 19. Holocaust

HistoClips is bestemd voor leerlingen in klas 1 en 2 vmbo. Meer informatie

www.schooltv.nl/histoclips_docent

ntr:schooltv